

Meenutusi kooli minevikust

1860. aastal asus Vasalemma kool mõisa vanas rehetarres. Siin käisid 12—14-aastased poisilapsed kolm korda nädalas lugemist õppimas.

1864/65. aastal aga õppis koolis juba 7 poissi ja 15 tüdrukut.

1869. a. asus kool Karilepa külas Mardi talu suitsutares. Esimestest õpetajatest on teada Kustav Treumann, Müülback, Friedemann ja Toomas Treumann.

1884. a. otis vald Kristjan Kreidebergilt maja ja tüki maad Annuste talu küljest. Vald ehitas majale klassiruumide osa juurde ja kool hakkas tööle uues koolimajas. Sellest ajast nimetati kooli Annuste kooliks. Esimene õpetaja oli Madis Laur, kellel oli vastav ettevalmistus. 1899. a. tuli õpetajaks Johannes Veeman. Ta oli külakoolis omandatud teadmistega mees, kes oli ajateenistuses vene keele selgeks õppinud. Veemani lahkumise järel 1902/03 õ.-a. töötas õpetajana jälle Madis Laur, 1903—1912 oli õpetajaks Joosep Mürk. Hiljem läks ta Nõva kabelisse

köstriks. Seejärel töötas kuni 1914. a. Kerhle, 1914—1919 aga õpetaja Beate Esko. 1919. a. sügisel asus õpetajakohale Johannes Treumann, kelle ajal 1922/23. õ.-a. toodi kool Annustelt üle Vasalemma mõisa. 1922. a. asusid uues 6-klassilises koolis õppima endise Annuste (Rummu), Ämari ja Maeru (Viigardi) külakooli lapsed. Kool töötas valla ülalpidamisel, õpiti liitklassides. Kooli avapäevaks loetakse 13. november 1922. a.

Vanades dokumentides on säilinud andmed, et 1925. a. õppis koolis 115 õpilast. Raamatukogus oli õpilaste päralt 114 raamatut, õpetajate jaoks 154 raamatut.

1935. a. aruandest saab teada, et klasse oli 6, komplekte 3, õpetajaid 3, neist 2 meest. Koolis toimusid õppekäigud ja tervise järelvaatus. Võideldi koolikohustuse täitmise eest. Iga puudumine pidi olema põhjendatud. Koolis töötasid lugemise ring, vaba töö ring, ajakirja ring. Toetust anti õpperaamatute ostmiseks,

jalatsite muretsemiseks ja soojaks söögiks.

Esimene kooliteenija oli kõnalik elanik Emma Angast.

1939. aastast on pärit koolijuhataja R. Kesa aruanne õpilaste toitlustamise kohta: õpilaste üldarv 63, teed saavad 41 (tee maksab 5 senti aastast õpilase kohta, suhkur igalühel oma), kuiva toitu söövad 10, kodus käivad söömas 7, võileib-piim kaasas kuuel.

Saksa okupatsiooni päevil, kui koolihoone oli sõjaväe päralt, asus kool nn. vanapreilna mõisas (õpetajate majas).

Mitte alati pole meie koolihoone laste päralt olnud. Enne kuulus see mõisnik Eduard von Baggehufvudile. Päritolult oli ta tšehh. Tema ema mõis asus Nõval. «Nõva proua» laskis Vasalemma ehitada uue kivist mõisahooned endise puumaja asemele. Uus mõis ehitati ajavahemikul 1890—1893. Materjal hoone ehitamiseks saadi kohapealt. Selleks oli vasalemma marmor. Puitmaterjal saeti käsitsi. Saagijaid oli 3 paari. Oru Juhan ja Väljamäe Jaan oli üks paaridest. Kiviraiujaks oli Joosep Veise. Trepituhvid raiuti peitliga. Ehitusinsener oli Sinisov.

1916. a. lahkus mõisnik Venemaale. Seejärel sai hoone uueks omanikuks Tallinna Linna Kooliõpetajate Selts.

1922. a. rentis see selts ülemise korruse ruumid Harjumaal Kloostri vallale.

1922/23. õppeaastal asus mõisalossi 6-klassiline Vasalemma kool. Õppetöö toimus liitklassides. Õppekeeleks oli eesti keel, võõrkeeleks saksa keel.

1922—48 töötas kool kuueklassilisena, 1948—56 7-klassilisena, 1956—64 keskkoolina, 1964—88 8-klassilisena, alates 1989. aastast 9-klassilise põhikoolina.

Koostanud
ADO PALLASE ja
HELVE ROOSAAR